

AMENOREYA

*Beshariq Abu Ali ibn Sino Nomidagi
Jamoat salomatligi Texnikumi o'qituvchisi
Nazirova Hilola Abdulatif qizi*

Annotatsiya. *Mazkur maqolada hozirgi vaqtda ko'plab ayollar orasida uchraydigan xayz faoliyatini buzilishi kasalligi haqida yoritilgan maqola.*

Kalit so'zlar: *Amenoreya, menstruatsiya, menopauza, polikistoz, reproduktiv, estrogen, progesteron.*

Dolzarbligi: Amenoreya ayollarda uchraydiga xayz faoliyatini buzilishi bo'lib ayollarda birtlamchi bepustilikni oldini olish tibbiyotda keng qo'llanilib kelayotganligi, yildan yilga bu tibbiy muolajaga ehtiyoj ortib borayotganligi hozirgi kunning dolzarbligini anglatadi.

Amenoreya tushunchasi.

Amenoreya haqida batafsil ma'lumot

Amenoreya – Xayz faoliyatini 6 oygacha kelmasligi uning ikki xil ko'rinishda bo'ladi

1. Birtlamchi amenoreya

15–16 yoshgacha hayz ko'rmagan qizlarda kuzatiladi.

Sabablari:

Jinsiy a'zolarining tug'ma nuqsonlari.

Xromosoma kasalliklari.

Gormonal buzilishlar.

Gipofiz yoki gipotalamus kasalliklari.

2. Ikkilamchi amenoreya

Avval hayz ko'rgan ayolda 3 oy yoki undan ko'proq muddat hayzning to'xtashi.

Sabablari: Homiladorlik (eng ko'p uchraydigan sabab).

Emizish davri, menopauza, kuchli stress.

Keskin vazn yo'qotish yoki semizlik, haddan tashqari jismoniy mashqlar.

Gormonal kasalliklar (qalqonsimon bez, prolaktin ko'payishi va boshqalar).

Polikistik tuxumdon sindromi.

Tuxumdon yetishmovchiligi.

Bachadon ichidagi bitishmalar.

Belgilari

Hayzning yo'qligi, homilador bo'lolmaslik, ko'krakdan sutga o'xshash ajralma kelishi, Yuz va tanada ortiqcha tuk o'sishi, husnbuzarlar.

Vazn o'zgarishi, issiq bosishi (estrogen kamayganda).

Bosh og'rig'i yoki ko'rishning buzilishi (gipofiz kasalliklarida).

Tashxis

Bemor shikoyatlari va anamnez.

Ginekologik ko'rik.

Homiladorlik testi.

Qon tahlillari.

Kichik chanoq ultratovush tekshiruvi (UTT).

Zarurat bo'lsa, bosh miyaning MRT tekshiruvi.

Davolash

Davolash sababiga qarab belgilanadi:

Homiladorlik bo'lsa – kuzatuv.

Gormonal buzilishlarda – gormonal davolash.

PCOSda – vaznni me'yorga keltirish, dori vositalari.

Qalqonsimon bez kasalliklarini davolash.

Stressni kamaytirish.

To'g'ri ovqatlanish va me'yoriy jismoniy faollik.

Tug'ma nuqsonlar yoki bachadon bitishmalarida jarrohlik davolash.

Asoratlari

Bepushtlik.

Osteoporoz (suyaklarning mo'rtlashishi).

Gormonal muvozanatning buzilishi.

Yurak-qon tomir kasalliklari xavfining ortishi (uzoq muddat estrogen yetishmovchiligida).

Xulosa

Amenoreya — bu hayz ko'rishning vaqtincha yoki uzoq muddatga to'xtashi bo'lib, u mustaqil kasallik emas, balki organizmdagi gormonal, fiziologik yoki boshqa kasalliklarning belgisi hisoblanadi

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1.Ya.N .Allayorov „Akushrlik va ginekalogiyada hamshiralik parvarishi”

2.O'quv qo'llanma “Ginekologiya”